Utbildningsutskottets betänkande 1985/86:37

om statsbidrag till lärarlöner i gymnasieskolan (prop. 1985/86:97)

UbU
1985/86:37

Propositionen

I proposition 1985/86:97 (utbildningsdepartementet) har regeringen efter föredragning av statsrådet Bodström föreslagit riksdagen att

1. godkänna att timtilldelningen i gymnasieskolan schabloniseras genom grundresurser och tilläggsresurser enligt de allmänna principer som har förordats i propositionen,

2. godkänna att grund- och tilläggsresurserna beräknas för hela kommunen och ges som en samlad resurs till skolhuvudmannen,

3. godkänna vad i propositionen har förordats om timreduktioner i förhållande till timplanernas timtal,

4. godkänna vad i propositionen har förordats om användningen av den samlade resursen,

5. godkänna vad i propositionen har förordats i fråga om högsta antal elever i klass eller grupp,

6. godkänna att ett system med timbelopp och arvodesgrupper införs i enlighet med vad som har förordats i propositionen,

7. godkänna att ett förskotts- och slutregleringsförfarande införs i enlighet med vad som har förordats i propositionen,

8. godkänna vad i propositionen har förordats om särskilda timresurser och bidrag för viss undervisning,

9. godkänna vad i propositionen har förordats om särskilda lönekostnadsbidrag,

10. godkänna vad i propositionen har förordats om genomförande och garantiresurs,

11. godkänna vad i propositionen har förordats i fråga om uppdragsutbildning samt

12. godkänna vad i propositionen har förordats i fråga om följdändringar för korrespondensundervisning på gymnasial nivå och för riksinternatskolor och andra fristående skolor med regelsystem som liknar gymnasieskolans.

1 *Riksdagen 1985/86. 14 saml. Nr 37*

Motionerna

Motioner väckta med anledning av proposition 1985/86:97

1985/86:449 av Pär Granstedt m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar avslå förslaget om statsbidrag till lärarlöner i gymnasieskolan och hos regeringen begär ett nytt förslag som beaktar de förslag som anförts i motionen,

2. att riksdagen – vid avslag på yrkande 1 – beslutar att

a) som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om resursgarantisystem för mindre gymnasieskolor,

b) som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om borttagande av timreduktioner för vissa ämnen i gymnasieskolan samt

c) som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om överinskrivning.

1985/86:450 av Björn Samuelson m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen i avvaktan på en samlad bedömning av gymnasieskolan beslutar avslå proposition 1985/86:97.

1985/86:451 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen avslår proposition 1985/86:97,

2. att riksdagen vid avslag på yrkande 1 beslutar

a) att hos regeringen begära en kostnadsneutral justering av schablonerna för resurstilldelning så att bestämmelserna om timreduktioner kan tas bort samt

b) att avslå förslaget om kommunalt tillstånd för överinskrivning vid intagning till gymnasieskolan.

1985/86:452 av Per Unckel m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen avslår proposition 1985/86:97 i dess helhet.

Motion väckt under allmänna motionstiden

1985/86:Ub225 av Gunhild Bolander (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en utredning om förutsättningarna för ändrade bestämmelser beträffande tilldelning av statsbidrag för gymnasiala utbildningar.

Utskottet

Som bakgrund till det av regeringen framlagda förslaget om statsbidrag till lärarlöner i gymnasieskolan vill utskottet inledningsvis i korthet ange huvuddragen av det nuvarande statsbidragssystemet (jfr prop. s. 43–50).

Statsbidraget till driftkostnader för gymnasieskolan regleras till största delen genom förordningen (1966:115, omtryckt 1977:490, ändrad senast 1985:1095) om statsbidrag till driftkostnader för viss kommunal utbildning. Statsbidrag lämnas enligt denna förordning till faktiska lönekostnader för skolledare och lärare för utbildning enligt gällande bestämmelser. Kommunerna får rekvirera statsbidraget för löner månadsvis. Kommunens rekvisi-

tion av statsbidragsbelopp baseras på en för kommunen fastställd skolorganisation. Vilka studievägar som får förekomma i en kommun bestäms i gällande organisationsbeslut. Någon egentlig granskning av kommunens rekvisition av bidragsbelopp i relation till den fastställda skolorganisationen sker inte, vare sig hos länsskolnämnden eller hos skolöverstyrelsen (SÖ). Huvudansvaret för revision av statsbidrag till gymnasieskolan åvilar kommunens revisorer.

Storleken på det resursbehov som föreligger vid en viss given skolorganisation bestäms huvudsakligen av de olika studievägarnas timplaner och vissa särskilda bestämmelser i anslutning till dessa. Resursbehovet är vidare beroende av elevernas val och den planering av undervisningen i organisatoriskt avseende som görs med utgångspunkt häri på de enskilda skolenheterna. Behovet av undervisningsgrupper och därmed lärartimmar vid en viss organisation varierar år från år mellan studievägar och årskurser.

Till grund för tilldelningen av statsbidrag till den lärarledda undervisningen låg fram t. o. m. läsåret 1981/82 antalet elever, undervisningsgrupper och veckotimmar, som redovisades i den s.k. höstrapporten. Den i höstrapporten upptagna organisationen tillämpades under läsåret, och man kunde där exakt avläsa hur undervisningen var organiserad. Sedermera har ett system med friare resursanvändning införts. Bindningen mellan medgiven organisation och resursanvändning har därmed börjat lösas upp. Enligt SÖ:s utvärdering har denna utveckling ännu inte fullt ut gagnat vad statsmakterna upprepade gånger har uttalat vara det viktigaste målet för den friare resursanvändningen, nämligen ett ökat stöd till de elever som har störst behov av sådant i sitt skolarbete.

Läsåret 1984/85 infördes ett utvidgat system med timtalsreduktioner intervallvis i ämnen med delningstalet 30, dvs. där klassen kan omfatta 30 elever. Successivt ökande timreduktioner tillämpas, när elevantalet i undervisningsgrupperna understiger 24, 18 resp. 12.

Efter riksdagsbeslut med anledning av förslag i 1985 års budgetproposition gäller sedan den 1 juli 1985 ett system med avstämning mitt i läsåret för statsbidragsgrundande timunderlag (prop. 1984/85: 100 bil. 10, UbU 1984/85: 18, rskr. 1984/85: 272).

Det av regeringen nu framlagda förslaget innebär i huvudsak följande.

I propositionen föreslås en övergång till en schabloniserad tilldelning av lärartimmar och statsbidrag till lärarlöner i gymnasieskolan. Statsbidraget bör i stor utsträckning ges i förhållande till antalet elever.

Med en schablonisering skall skolhuvudmännen och de enskilda skolorna få större frihet att fördela gymnasieskolans resurser och använda resurserna där de behövs mest. Schabloniseringen avses också ge en förenklad lokal och regional skoladministration i och med att en rad nuvarande specialresurser skall ingå i schablonerna. Förändringen bör enligt föredragande statsrådet kunna stimulera till ett effektivare utnyttjande av tillgängliga utbildningsplatser. Vidare skall konsekvenser av olika förändringar, som kan komma att beslutas, kunna överblickas och följas upp bättre än hittills.

I stället för det nuvarande systemet med timreduktioner föreslås att det skall finnas en allmän regel om att de aktuella timtalen i timplanen skall kunna reduceras i viss högsta omfattning. Reduktionsmöjligheterna bör i princip motsvara vad som gäller i dag. Vidare föreslås att länsskolnämndens medgivande inte längre skall krävas för att vid behov överskrida högsta elevantal om 30 eller 16 för klass eller grupp med två resp. en elev.

Vissa garantiregler föreslås för att säkra tillgång till likvärdig utbildning i olika delar av landet, t.ex. i glesbygd.

Schabloniseringen avser både tilldelningen av lärartimmar och bidragsbeloppen för dessa. Lärartimmar skall enligt förslaget tilldelas enligt resursschabloner som fastställs utifrån aktuella timplaner och, i ett ingångsskede, utifrån senast kända resursuttag. I och med att resurstilldelningen beräknas på detta sätt skall förändringen i vad avser de statliga kostnaderna generellt sett bli neutral, under förutsättning av i övrigt oförändrade förhållanden. För lärartimmarna på olika studievägar skall särskilda timbelopp fastställas. Därvid skall hänsyn kunna tas till olika lönenivåer hos kommunerna.

En strävan skall vara att minimera de förändringar för enskilda skolhuvudmän som är oundvikliga vid varje schablonisering. En viss garantiresurs skall enligt förslaget övergångsvis (tre år) beräknas för användning i sådana fall där schabloniseringen leder till en kraftigt minskad statsbidragstäckning för en skolhuvudman.

De nya reglerna föreslås gälla fr.o.m. den 1 juli 1987. Gymnasieskolan får då vid samma tidpunkt för sina lärarresurser en motsvarighet till det mer flexibla system för skolledarresurserna som redan tidigare har beslutats (prop. 1984/85:100 bil. 10, UbU 1984/85:18, rskr. 1984/85:272).

Regeringens förslag om nytt statsbidragssystem avses inte ersätta den i princip elevantalsrelaterade resurstilldelning som redan görs för årskurs 4 av fyraårig teknisk linje samt alla de tre- och fyraåriga linjerna jämte den sociala linjen vid de sju glesbygdsskolor som tillämpar s.k. samordnade timplaner (f. d. SSG-B).

I ett antal motioner yrkas avslag på propositionen.

Enligt motion 1985/86:449 (c) innebär det av regeringen framlagda förslaget ingen förenkling av statsbidragsgivningen. Motionärerna menar att det i ett demokratiskt samhälle är angeläget att såväl förtroendevalda som skolans administrativa personal och andra har rimliga förutsättningar att sätta sig in i systemet. Föräldrar och elever bör har möjlighet att uppfatta huvuddragen i systemet för att en vital skoldebatt skall kunna utvecklas. Enligt motionärerna är det vidare omöjligt att få en uppfattning om det föreslagna systemets ekonomiska effekter för skolhuvudmännen. Motionärerna hemställer att riksdagen avslår förslaget och hos regeringen begär ett nytt förslag. Vid beredningen av detta bör en samordning möjligen ske med arbetet som följer på dels de förslag som arbetsgruppen för översyn av den gymnasiala yrkesutbildningen (ÖGY) har lagt fram, dels en i den senaste budgetpropositionen aviserad utredning om styrsystemet i skolan (yrkande 1). Vid avslag på detta yrkande bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen har anförts om ett resursgarantisystem

för mindre skolor (yrkande 2 a). Ett framtida statsbidragssystem bör inrymma ett varaktigt resursgarantisystem för mindre gymnasieskolor. Vidare bör enligt yrkande 2 b i motionen det nuvarande systemet med timreduktioner inte byggas in i ett nytt system på det sätt som skett i regeringens förslag. Slutligen motsätter sig motionärerna den föreslagna ordningen med möjlighet att ha fler än 30 resp. 16 elever i en klass (yrkande 2 c).

I motion 1985/86:450 (vpk) erinras om att gymnasieskolan i stor utsträckning har dimensionerats för att kunna ta emot så gott som alla ungdomar upp till 20 år. Viss försöksverksamhet pågår för att finna nya former och metoder för att möta de nya krav som ställs, när allt fler ungdomar hänvisas till skolan. Motionärerna pekar också på den nyligen gjorda översynen av den yrkesinriktade gymnasieutbildningen. Med hänvisning till den radikala omdaning man enligt motionärerna måste inse att gymnasieskolan står inför, anser motionärerna att frågan om förändringar av systemet för statsbidragen till lärarlöner bör prövas i ett vidare sammanhang. Man bör vänta med förändringar till dess att större erfarenheter vunnits av olika försöksprojekt inom gymnasieskolan. Likaså bör den aviserade översynen av styrsystemet för skolväsendet avvaktas. Motionärerna ser även problem i att bygga in det nuvarande systemet med timreduktioner i det nya systemet för statsbidrag och att möjliggöra en viss överintagning. Motionärerna berör slutligen frågan om kompensation åt kommuner som förlorar i resurshänseende genom en övergång till det föreslagna systemet samt frågan om samordning mellan gymnasieskolan och verksamheten med kommunalt uppföljningsansvar och ungdomslag. Motionärerna hemställer avslutningsvis att propositionen avslås i avvaktan på en samlad bedömning av de i motionen berörda frågorna om gymnasieskolan.

Liksom är fallet med motion 1985/86:449 ifrågasätts även i motion 1985/86:451 (fp) enkelheten i det av regeringen föreslagna statsbidragssystemet. Man befarar att det kommer att kräva ökade insatser i den kommunala administrationen och därmed medföra ökade kommunala kostnader. Motionärerna anser det också vara ytterligt tveksamt att redan nu besluta om ett nytt statsbidragssystem, när många osäkra faktorer är för handen beträffande gymnasieskolans organisation. I motionen erinras om en omfattande försöksverksamhet och om utredningsförslag rörande förändringar i den gymnasiala yrkesutbildningen. Vidare åberopas en översyn av statens förhållande till kommunerna avseende skolan samt Svenska kommunförbundets synpunkter, bl.a. beträffande osäkerheten om förslagets ekonomiska konsekvenser. Motionärerna hemställer att riksdagen avslår propositionen (yrkande 1). Vid avslag på detta yrkande föreslås i andra hand att riksdagen beslutar att av regeringen begära en "kostnadsneutral justering" av schablonerna för resurstilldelning så att bestämmelserna om timreduktioner kan tas bort (yrkande 2 a). Vidare bör riksdagen – vid avslag på motionärernas förstahandsyrkande – avslå förslaget om möjlighet för kommunerna att ta in fler än 30 resp. 16 elever i en klass (yrkande 2 b).

Även i motion 1985/86:452 (m) yrkas avslag på propositionen. Motionä-

rerna hänvisar till det regelsystem som för närvarande finns inbyggt i statsbidragsgivningen. Denna statens styrning av utbildningsväsendet är av tradition stark. Såväl i fråga om skolan som i fråga om stat–kommunrelationerna i stort har utvecklingen gått i riktning mot ett större mått av målstyrning. Vad gäller skolan har regeringen i årets budgetproposition aviserat sin avsikt att närmare studera vilka frågor staten bör besluta om och vad kommunerna bör anförtros att bedöma på egen hand. I motionen anförs att regeringens förslag om ett mer schabloniserat statsbidrag för lärarlönerna i gymnasieskolan inte kan ses isolerat. Motionärerna påminner om överväganden om statsbidragsgivningen till kommunerna i stort. Vad gäller skolan är frågan om vilket mått av styrning som bör byggas in i själva statsbidragsgivningen ytterst beroende av vilka övriga styrmedel staten i framtiden avser att använda i syfte att garantera alla barn och ungdomar i vårt land en god utbildning. Bl.a. läroplaner är andra delar av statens styrsystem som har betydelse för synen på statsbidragen. Den aviserade översynen av förhållandena mellan staten och kommunerna på skolområdet bör inväntas, innan nya statsbidragsbestämmelser beslutas. Motionärerna ser i förslaget slutligen en risk för att den professionella skolpersonalens inflytande försvagas genom att alla resurser tilldelas skolhuvudmannen. Även i den nu redovisade motionen fästs uppmärksamheten på ÖGY:s förslag och de förändringar i det nu föreslagna statsbidragssystemet som ett förverkligande av utredningens idéer skulle kräva.

Utskottet, som längre fram i det följande kommer att ta ställning till de olika delarna av regeringens förslag, behandlar först de i motionerna framställda avslagsyrkandena.

Utskottet konstaterar att föreliggande proposition inte innehåller förslag som medför att grundvalarna för det nuvarande statsbidragssystemet rubbas. Det innebär bl.a. att timplanernas bestämmelser som underlag för lärartjänstgöring fortfarande skall ligga till grund för statsbidrag.

Det är enligt utskottets uppfattning angeläget att åstadkomma en schablonisering av resurstilldelningen, som ger antalet elever och förändringar i detta antal en större betydelse vid statsbidragsgivningen än i dag. Enligt utskottets uppfattning ger det av regeringen nu framlagda förslaget bättre förutsättningar för en ytterligare minskning av detaljregleringen av undervisningens organisation från statens sida. Samtidigt berörs endast i mycket ringa grad principerna för styrningen av gymnasieskolan. Läroplanens (Lgy 70) mål, riktlinjer och allmänna anvisningar berörs inte. Vidare anser utskottet att den förslagna ordningen bör kunna främja en behovsorienterad resursanvändning.

Till skillnad mot vad som anförs i ett par av motionerna anser utskottet att det föreliggande förslaget i flertalet fall innebär en förenkling jämfört med den nuvarande ordningen för lärarlönebidrag till kommunerna. Utskottet vill erinra om att skolorna i det nuvarande systemet för beräkning av resurstilldelningen till gymnasieskolan har att för varje årskurs, studieväg och ämne årligen redovisa antalet elever, undervisningsgrupper och lärartimmar enligt gällande timplaner. För denna rapportering finns ett 30-tal olika blanketter. Beträffande det tänkta nya rapporteringssystemet

hänvisar utskottet till s. 95–96 i propositionen. En uttalad avsikt med förändringarna är att förenkla den administrativa hanteringen av resurstilldelning och statsbidragsfrågor i allmänhet. Exempelvis kan en rad nuvarande särskilda resursbestämmelser tas bort till följd av att de "löses in" i schablonformlerna (prop. s. 37). Av propositionen framgår att diskussioner har inletts mellan SÖ och företrädare för skolhuvudmännen om hur information och utbildning kan läggas upp i vad gäller det nya bidragssystemets konsekvenser för en ökad kommunal frihet att hantera gymnasieskolans resurser.

Beträffande motionärernas uppfattning att en förändring av statsbidragssystemet bör anstå till dess att klarhet har nåtts om vilka förändringar av gymnasieskolan som kan följa såväl av visst pågående utvecklingsarbete som av ÖGY:s förslag vill utskottet anföra följande.

Utskottet utgår från att förslaget om nytt statsbidragssystem innebär sådana tekniska förändringar av de statliga lönebidragen att det skapas nya och bättre förutsättningar för riktig budgetering och uppföljning från statens sida. Enligt vad utskottet har kunnat finna ges härmed möjligheter att närmare ange kostnaderna för såväl de reguljära utbildningarna som försöksverksamheter av skilda slag. Det föreslagna bidragssystemet bör bl.a. kunna medföra att regeringen och berörda myndigheter bättre kan överblicka kostnaderna för pågående och planerad försöksverksamhet. Det blir också lättare att jämföra de statliga kostnaderna för t. ex. kommunernas uppföljningsansvar med kostnaderna för utbildningar inom gymnasieskolan. Med en i enlighet med propositionen genomförd förändring av det nuvarande sättet att beräkna statsbidraget till kommunerna för driften av gymnasieskolan ges enligt utskottets mening bättre förutsättningar för fortsatt utvecklingsarbete i gymnasieskolan.

I förevarande sammanhang vill utskottet även peka på att ett i enlighet med propositionen ändrat bidragssystem medför en i huvudsak oförändrad total resursåtgång jämfört med nuvarande system, förutsatt att villkoren för verksamheten i övrigt är desamma som i dag. För enskilda kommuner kan vissa skillnader uppkomma. Utskottet återkommer till detta i det följande. Enligt vad utskottet har inhämtat är effekterna för varje enskild skolhuvudman klarlagda. Generellt kan konstateras att det föreslagna bidragssystemet bör stimulera kommunerna till att nyttja resurserna effektivare. Riksdagen bör enligt utskottets uppfattning inte ha något att erinra häremot.

Slutligen vill utskottet erinra om att förslag och önskemål om ett mer schablonmässigt bidragssystem har framförts alltsedan gymnasieskolans kommunalisering under 1960-talet. Så var fallet med 1960 års gymnasieutrednings förslag (SOU 1963:42), utredningen om skolan, staten och kommunerna (SSK-utredningens betänkande, SOU 1976:10, Skolans ekonomi) samt den skoladministrativa kommitténs (SAK) betänkande (SOU 1980:5) Förenklad skoladministration.

Med hänvisning till vad utskottet nu har anfört föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1985/86:449 yrkande 1, 1985/86:450, 1985/86:451 yrkande 1 och 1985/86:452.

I propositionen föreslås ett system för *schabloniserad resurstilldelning* som i princip men inte fullt ut bygger på antalet elever. Ett system där antalet lärartimmar är direkt proportionellt mot antalet elever skulle, heter det i propositionen, generellt gynna stora skolenheter och kommuner samtidigt som det kan skapa svårigheter för de mindre. Därför bör alltid en viss *grundresurs* utgå, som anges i lärarveckotimmar och som inte relateras till elevantalet. Antalet timmar i grundresursen varierar alltefter vilka utbildningar som avses. Jämte grundresursen bör finnas en *tilläggsresurs*, vilken beräknas utifrån antalet elever i utbildningen och viss fastställd koefficient för antalet lärarveckotimmar per elev.

Av propositionen framgår t.ex. att det genomsnittliga antalet lärarveckotimmar per elev i årskurserna 1–3 på tre- och fyraåriga linjer (reguljära timplaner) enligt 1985/86 års höstrapporter är 1,30, 1,33 resp. 1,37. För samma årskurser enligt alternativa timplaner är antalet lärarveckotimmar per elev 1,40, 1,49 resp 1,53 (prop. s. 80 resp. 82).

Med det system för schabloniserad resurstilldelning som nu föreslås ökar bl.a. möjligheterna att lokalt anpassa undervisningens organisation och resursanvändningen till hjälp för de svaga eleverna. Med hänsyn härtill och till skolhuvudmännens skyldighet att stödja elever med svårigheter anser föredragande statsrådet det inte längre nödvändigt att avskilja en särskild stödresurs. Hittills utgående resurser för stöd- och samordnad specialundervisning bör alltså enligt propositionen och enligt vad bl.a. SÖ och Svenska kommunförbundet har förordat ingå i tilläggsresurserna.

Vid konstruktionen av schabloner bör enligt propositionen hänsyn tas till studievägens art (tre- och fyraåriga linjer, tvååriga linjer), timplanetyp (reguljära resp. alternativa timplaner på de tre- och fyraåriga linjerna), ämneskaraktär (gemensamma resp. linjespecifika ämnen på de tvååriga linjerna) samt klasstorlek (16 resp. 30 elever på tvååriga linjer). I huvudsak tänks schablonerna bli konstruerade enligt följande.

För utbildningar där undervisningen förutsätts ske i grupper med delningstalet 30 beräknas den allra största delen av resurserna i form av tilläggsresurs. För årskurserna 1–3 av de tre- och fyraåriga linjerna beräknas en för varje årskurs gemensam tilläggsresurs. Likaså beräknas för gemensamma ämnen (t. ex. svenska och engelska) på tvååriga linjer en för varje årskurs gemensam tilläggsresurs. För linjespecifika ämnen på tvååriga linjer med delningstalet 30 beräknas för de timmar under vilka eleverna förutsätts läsa i helklass en tilläggsresurs för varje linje och årskurs. I syfte att kompensera mindre kommuner beräknas dessutom, såsom redan nämnts, för varje kommun en grundresurs som för de tre- och fyraåriga linjerna är ca 51 lärarveckotimmar (reguljära timplaner) eller drygt 45 lärarveckotimmar (alternativa timplaner) resp. 24 lärarveckotimmar för gemensamma ämnen på tvååriga linjer.

För utbildningar i linjespecifika ämnen på tvååriga linjer, där undervisningen sker i klasser med delningstalet 16 (yrkestekniska ämnen), beräknas i princip för varje klass som schablonresurs (grundresurs) hela det antal veckotimmar som anges i timplanen. Någon elevrelaterad tilläggsresurs beräknas härvid inte. Vidare föreslås för linjespecifika ämnen på

tvååriga linjer med delningstalet 30 att man för de timmar, under vilka eleverna förutsätts läsa i grupp som grundresurs för varje klass beräknar det antal timmar som anges i timplanen.

För varje påbyggnadsutbildning och annan specialkurs föreslås att principer skall fastställas för beräkning av grundresurs – i vissa fall även tilläggsresurs – efter mönster av vad som avses gälla för linjerna.

Enligt föredragande statsrådet bör schabloner för resurstilldelning i princip beslutas av den myndighet som fastställer resp. timplan.

Föredragande statsrådet föreslår att resurser för vissa verksamheter bör beräknas i särskild ordning. Det gäller kombination av gymnasieskolstudier och specialidrott, undervisning i fackteori i s.k. B-klasser och undervisning i specialklasser. Vidare bör den nuvarande extra resursen för svenska i årskurs 2 av vissa tvååriga linjer räknas in i formlerna för linjespecifika ämnen på de tolv berörda linjerna. Ämnena grekiska, finska, italienska, kinesiska, portugisiska och ryska har i dag regelmässigt ett litet elevunderlag. För att dessa lågfrekventa språk av resursskäl inte skall behöva riskera att minska i omfattning bör en särskild resurs avsättas för tilldelning av timmar i dessa ämnen. Slutligen bör hälften av den nuvarande särskilda återföringsresursen, som totalt omfattar 1900 veckotimmar, fördelas jämnt mellan de kommuner som har gymnasieskola med alternativa timplaner som ett särskilt tillskott till grundresurserna för resp. årskurs av de berörda studievägarna.

Utskottet konstaterar att resurstilldelningen enligt förslaget i propositionen har beräknats utifrån det senast kända resursuttaget. Den föreslagna förändringen är, under i övrigt oförändrade förhållanden, totalt sett kostnadsneutral. Utskottet har vid sina överväganden funnit att det för de enskilda kommunerna i huvudsak endast blir fråga om marginella förändringar. Utskottet återkommer i det följande till frågan om en garantiresurs för de skolhuvudmän, för vilka de föreslagna resursmodellerna visar sig leda till en kraftigt minskad statsbidragstäckning. Av propositionen (s. 116) framgår att bland de 184 aktuella kommunerna med gymnasieskola har i dag endast 9 ett resursuttag som med 5% eller mer överstiger den mängd resurser de skulle få med det föreslagna systemet.

Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning att kommunerna i större utsträckning bör ha möjlighet att styra resurserna till områden där behoven är störst. Förslaget bygger på förutsättningen att kommunerna med den ökade friheten kommer att tillgodose behoven hos elever med svårigheter. Utskottet, som i det följande tar upp frågan om en uppföljning av reformen, anser i likhet med föredragande statsrådet att frågan om specialdestinering av resurser för sådana elever bör tas upp på nytt, om erfarenheterna av den nya ordningen blir negativa.

Utskottet har med det anförda inget att erinra mot vad i propositionen har anförts om en schabloniserad resurstilldelning. Riksdagen bör med hänvisning härtill godkänna att timtilldelningen i gymnasieskolan schabloniseras genom grundresurser och tilläggsresurser enligt de allmänna principer som har förordats i propositionen.

Enligt nuvarande system tilldelas resurser per skolenhet. Endast resursen för frivillig undervisning beräknas på elevantalet i kommunen. Dessutom disponerar skolstyrelsen de resurser som framräknas inom varje skolenhet för studietekniska övningar, timmar till förfogande (ttf) samt stöd- och samordnad specialundervisning. Skolstyrelsen förutsätts här göra erforderliga omfördelningar mellan skolenheterna.

I propositionen föreslås nu att grund- och tilläggsresurserna beräknas för hela kommunen och ges som en *samlad resurs till skolhuvudmannen*.

Utskottet tillstyrker vad i propositionen har förordats om en samlad kommunresurs, som skall fördelas av skolstyrelsen. Utskottet finner liksom föredragande statsrådet det positivt att skolstyrelsens engagemang för gymnasieskolan och dess resursfrågor genom den nya ordningen bör kunna öka. Som framgår av det föregående har diskussioner inletts mellan SÖ och företrädare för skolhuvudmännen om hur information och utbildning om den nya ordningen kan läggas upp.

För närvarande gäller att timplanernas veckotimtal för eleverna i vissa fall skall minskas beroende på elevantalet (jfr förordning 1984:41 om timreduktioner i gymnasieskolan i förhållande till elevantal). Föredragande statsrådet föreslår att de nuvarande bestämmelserna skall ersättas av en allmän regel om att de aktuella timtalen i timplanen skall kunna reduceras i viss högsta omfattning. Reduktionsmöjligheterna bör i princip motsvara vad som gäller i dag. Regeringen begär riksdagens godkännande av vad i propositionen har förordats om *timreduktioner i förhållande till timplanernas timtal*.

Som framgår av det föregående (s. 5) föreslås i motionerna 1985/86:449 och 1985/86:451 att det nuvarande systemet med timreduktioner inte skall arbetas in i ett nytt statsbidragssystem.

Utskottet vill med anledning av vad i propositionen och motionerna har förordats om det nuvarande systemet med timreduktioner anföra följande.

Utskottet delar uppfattningen som har framförts i motionerna att ett bibehållande av de nuvarande timreduktionerna är ett negativt inslag i det föreslagna schabloniseringssystemet i bl. a. pedagogiskt hänseende. Utskottet konstaterar att det främst drabbar undervisningen i allmänna ämnen och utbildningar som inte är klart yrkesinriktade.

De i propositionen beräknade resursschablonerna bygger på de timtal som enligt höstrapporterna för läsåret 1985/86 har erhållits sedan timreduktionerna har dragits från de timplanegrundade basresurserna. Härtill har sedan lagts timmar för delning av klass eller grupp enligt bestämmelser i timplanen.

Utskottet föreslår att en resurs motsvarande den nettobesparing som gjordes vid införandet av de nuvarande timreduktionerna skall återföras till gymnasieskolan samtidigt som det nya systemet för resursberäkning genomförs. Sålunda bör i det nya resurssystemet schablonerna grundas på de för läsåret 1985/86 aktuella elevantalen och de för läsåret uttagna timplanebaserade basresurserna jämte tillägg för delning av klass eller grupp. Det bör ankomma på regeringen eller den myndighet som regeringen bestäm-

mer att tekniskt genomföra den av utskottet förordade resursåterföringen på ett för olika kommuner så rättvist sätt som möjligt.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:449 yrkande 2 b och 1985/86:451 yrkande 2 a samt med avslag på propositionen i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört om det nuvarande systemet med timreduktioner i förhållande till timplanernas timtal.

Regeringen föreslår att den samlade resurs som skolhuvudmannen får skall täcka både *basändamål* (elevernas timmar i ämnena enligt timplanerna) och *förstärkningsändamål* (delning av klass, stödundervisning m.m.). Timmarna bör enligt propositionen kunna samordnas inom en och samma schablon för berörd årskurs och/eller studieväg. Vid beslut om användning av den samlade resursen skall självfallet undervisning och verksamhet enligt timplanen först tillgodoses. I princip innebär detta, anför föredragande statsrådet, att timvolymen för förstärkningsändamål bör bestå av de timresurser som återstår, sedan behovet av basresurser enligt gällande timplaner har tillgodosetts.

Utskottet har inget att erinra mot vad i propositionen har förordats om användningen av den samlade resursen. Med den nya ordningen lämnas större utrymme än vad nu är fallet att lokalt avgöra hur tillgängliga resurser för delning av klass skall användas med hänsyn till elevantal, ämnets art, undervisningens uppläggning, elevernas behov och förutsättningar samt lokaler och utrustning. Många detaljregler, som numera egentligen endast har betydelse för resursberäkningen men visat sig fortfarande styra användningen av resurserna, bör kunna slopas. Utskottet vill emellertid även i detta sammanhang erinra om det förtroende för kommunerna som ligger i regeringens förslag, nämligen att de genom den förordade användningen av den samlade resursen skall få ökade möjligheter att fördela resurser till hjälp för elever med svårigheter.

I propositionen föreslås att länsskolnämndens medgivande inte längre skall krävas för att vid behov överskrida *högsta elevantal* om 30 eller 16 för klass eller grupp med två elever resp. en elev. Föredragande statsrådet menar att i ett i huvudsak elevantalsrelaterat statsbidragssystem med avstämningsdag mitt i läsåret måste ett erfarenhetsmässigt normalt bortfall av elever fram till avstämningsdagen kunna accepteras. Mot bakgrund härav anser statsrådet att en skolhuvudman utan tillstånd från länsskolnämnden vid intagning bör få överskrida det högsta elevantalet för klass i nämnda omfattning.

Enligt utskottets uppfattning bör den nuvarande ordningen med beslut av länsskolnämnden om överskridande av antalet 30 resp. 16 elever i en klass bestå. Utskottet delar den oro i berört hänseende som har kommit till uttryck i motionerna 1985/86:449, 1985/86:450 och 1985/86:451 och menar att ett bibehållande av den nu gällande ordningen garanterar en önskvärd, mer generell bedömning av s.k. överintag av elever. Vad utskottet har anfört om högsta antal elever i klass eller grupp bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:451 yrkande 2 b, med anledning av motion 1985/86:449

yrkande 2 c och med avslag på propositionen i motsvarande del som sin mening ge regeringen till känna.

I det föregående har utskottet behandlat principerna för tilldelningen av resurser i timmar. Timmarna är underlag för statsbidraget. I propositionen framläggs även förslag om *beräkningen av bidragsbeloppen*. I och med att det nya systemet bygger direkt på timtilldelning bör för själva bidragsberäkningen *timbelopp* fastställas. Detta bör göras på grundval av den genomsnittliga lönekostnaden för lärare av olika kategorier. Mot bakgrund av variationerna i lönehänseende är det enligt föredragande statsrådet nödvändigt att – liksom fallet är med grundskolan – även för gymnasieskolans del ha ett antal *arvodesgrupper* för kommuner med olika lärarlönenivåer.

Utskottet tillstyrker vad i propositionen har förordats om ett system med timbelopp och arvodesgrupper. Utskottet har ej heller något att erinra mot att ett *förskotts- och slutregleringsförfarande* införs i enlighet med vad föredragande statsrådet har förordat.

För *hemspråksundervisning* och *studiehandledning på hemspråk* föreslås i propositionen att en särskild timresurs ges enligt i huvudsak nuvarande regler. För *extra undervisning i svenska* bör också ges en särskild timresurs, som tekniskt utformas på samma sätt som hemspråksresursen. Beträffande *särskild undervisning* (jfr 8 kap. 45 och 46 §§ skolförordningen) bör enligt propositionen de nuvarande reglerna om timresursernas storlek gälla i huvudsak oförändrade. När det gäller själva statsbidragsreglerna bör ett visst veckotimpris fastställas årligen och bidragen utbetalas i efterhand på grundval av rekvisition från huvudmannen.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad i propositionen har förordats om särskilda timresurser och bidrag för viss undervisning. Riksdagen bör även bifalla vad i propositionen har förordats om särskilda *lönekostnadsbidrag* i fråga om sådana till undervisning hänförliga lönekostnader som för närvarande är bidragsgrundande men inte täcks av de nya, allmänna reglerna.

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i propositionen att *ändringarna i statsbidragssystemet bör genomföras den 1 juli 1987*. Det bör ankomma på regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att avgöra vilka övergångsregler som kan behövas.

Utskottet behandlar i detta sammanhang den i propositionen föreslagna *garantiresursen*.

Som utskottet redan i det föregående har påpekat avses kostnadsfördelningen mellan stat och kommun förbli i det väsentliga oförändrad i det nya systemet. Beträffande det samlade kommunala utfallet redovisas beräkningar i propositionen (s. 38, ss. 115 och 116). Härav framgår bl.a. – vilket utskottet redan i det föregående haft anledning att redovisa – att bland de 184 aktuella kommunerna med gymnasieskola har i dag endast 9 ett resursuttag som med 5% eller mer överstiger den resursmängd de skulle få med det föreslagna systemet. Enligt föredragande statsrådets mening bör under

en treårig övergångstid en garantiresurs kunna erbjudas selektivt till sådana huvudmän, för vilka de föreslagna resursmodellerna visar sig leda till en kraftigt minskad statsbidragstäckning. Statsrådet ämnar återkomma till regeringen med närmare förslag om garantiresursen inför 1987 års budgetproposition.

Utskottet, som erinrar om den osäkerhet beträffande innebörden av förslaget om en garantiresurs som kommit till uttryck i motionerna 1985/86:449 (yrkande 2 a) och 1985/86:450, anser att en bestämd tidsgräns för ifrågavarande resurs inte bör sättas, innan erfarenheter har vunnits av den nya ordningen. Utskottet har inget att erinra mot att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar om hur garantiresursen skall fördelas. Emellertid vill utskottet förorda att en särskild resurs skall kunna utgå även efter det tredje året från reformens genomförande som kompensation för kommuner som drabbats av kraftigt minskad statsbidragstäckning till följd av det ändrade statsbidragssystemet. Detta bör riksdagen med anledning av propositionen och motion 1985/86:449 yrkande 2 a som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet vill i sammanhanget ta upp frågan om en *uppföljning* av den av utskottet nu tillstyrkta reformen.

Utskottet utgår från att regeringen och berörda myndigheter på skilda nivåer uppmärksamt följer utvecklingen i vad avser tillämpningen av det nya statsbidragssystemet. Enligt utskottets uppfattning bör ordningen för den statliga bidragsgivningen inte betraktas isolerat från gymnasieskolans egentliga verksamhet. Utskottet fäster härvid inte minst avseende vid den försöksverksamhet och det utvecklingsarbete som i stor omfattning för närvarande pågår i gymnasieskolan och vill även erinra om den diskussion som inletts om styrningen av skolväsendet. Mot bakgrund av det nu tillstyrkta förslaget kan viss osäkerhet uppstå beträffande kommunernas organisation av gymnasieskolan och deras strävan därvidlag att i rimlig utsträckning tillmötesgå elevernas val av studieväg eller val av ämne på viss studieväg. Utskottet vill exempelvis peka på att det i remissbehandlingen av den departementspromemoria (Ds U 1985:4), som ligger till grund för propositionen, har uttryckts vissa farhågor för att resurser skulle komma att styras mot verksamheter med hög elevfrekvens och att man vid ett delvis elevantalsrelaterat bidragssystem skulle komma att vara försiktig med utläggning av undervisningsgrupper i lågfrekventa språk. För att söka hejda en sådan utveckling har särskilda åtgärder föreslagits (jfr s. 9 i det föregående).

Med hänvisning till det anförda finner utskottet det angeläget att det vid sidan av myndigheternas reguljära uppföljningsarbete ges utrymme för en särskild *uppföljning av reformen*. I detta syfte bör regeringen ta initiativ till en *parlamentariskt sammansatt referensgrupp*. Denna bör vara verksam under förslagsvis tre år efter det att det nu aktuella statsbidragssystemet har införts. Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen detta till känna. Utskottet vill peka på möjligheten för gruppen att t.ex. dra nytta av det utvärderingsarbete avseende gymnasieskolans resursan-

vändning som sedan år 1982 pågår inom SÖ. Gruppen bör självfallet också kunna ta initiativ till kompletterande utvärdering.

Föredragande statsrådet tar i propositionen avslutningsvis upp vissa frågor av teknisk art som avser dels hur de föreslagna ändringarna i systemet för resurser för den reguljära utbildningen i gymnasieskolan påverkar utformningen av föreskrifterna om förhållandet mellan *uppdragsutbildningen* i anslutning till gymnasieskolan och gymnasieskolans reguljära verksamhet, dels följdändringar som kan komma i fråga för *korrespondensundervisning på gymnasial nivå* och för *riksinternatskolor* och vissa andra *fristående skolor*. Utskottet har inget att erinra mot vad i dessa hänseenden har förordats i propositionen.

Utskottet tar slutligen upp till behandling motion 1985/86:Ub225 (c) som har väckts under den allmänna motionstiden och vari begärs en utredning om förutsättningarna för ändrade bestämmelser vad beträffar tilldelning av statsbidrag för gymnasiala utbildningar. En förändring av nu gällande statsbidragsbestämmelser skulle enligt motionären bl. a. syfta till att göra det möjligt för kommuner att om så befinns lämpligt kunna förlägga vissa utbildningar utanför de nuvarande gymnasieorterna. Får en enskild kommun själv möjlighet att bestämma storleken på en gymnasieklass, skulle sannolikt enligt motionären olika former av exempelvis företagsanpassad utbildning komma till stånd i större utsträckning än hittills och en större flexibilitet kunna ernås.

Utskottet har i det föregående tillstyrkt vad i proposition 1985/86:97 har föreslagits om en schablonisering av timtilldelningen i gymnasieskolan. Ett genomförande av förslaget innebär större frihet för kommunerna att anpassa användningen av resurserna efter lokala behov. I vad gäller de yrkesinriktade utbildningarna erinrar utskottet om att ÖGY nyligen har framlagt sina förslag (SOU 1986:2 och 3) och att dessa för närvarande remissbehandlas.

Riksdagen beslutade våren 1982 i frågan om större spridning av den yrkesinriktade utbildningen i gymnasieskolan och godkände därvid vad i proposition 1981/82:157 hade förordats om vissa möjligheter att anordna yrkesinriktad utbildning i gymnasieskolan i form av filialutbildning i annan kommun (UbU 1981/82:36, rskr. 1981/82:445).

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen.

Hemställan

Åberopande vad utskottet har anfört i det föregående hemställer utskottet

1. beträffande *avslag på proposition 1985/86:97*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:449 yrkande 1, 1985/86:450, 1985/86:451 yrkande 1 och 1985/86:452,

2. beträffande *schabloniserad resurstilldelning*

att riksdagen godkänner att timtilldelningen i gymnasieskolan schabloniseras genom grundresurser och tilläggsresurser enligt de allmänna principer som har förordats i proposition 1985/86:97.

3. beträffande *en samlad kommunresurs*
att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:97 godkänner att grund- och tilläggsresurserna beräknas för hela kommunen och ges som en samlad resurs till skolhuvudmannen,

4. beträffande *det nuvarande systemet med timreduktioner i förhållande till timplanernas timtal*
att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:449 yrkande 2 b och 1985/86:451 yrkande 2 a samt med avslag på proposition 1985/86:97 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

5. beträffande *användningen av den samlade resursen*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:97,

6. beträffande *högsta antal elever i klass eller grupp*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:451 yrkande 2 b, med anledning av motion 1985/86:449 yrkande 2 c och med avslag på proposition 1985/86:97 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

7. beträffande *beräkning av bidragsbelopp*
att riksdagen godkänner att ett system med timbelopp och arvodesgrupper införs i enlighet med vad som har förordats i proposition 1985/86:97,

8. beträffande *utbetalningar*
att riksdagen godkänner att ett förskotts- och slutregleringsförfarande införs i enlighet med vad som har förordats i proposition 1985/86:97,

9. beträffande *särskilda timresurser och bidrag för viss undervisning*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:97,

10. beträffande *särskilda lönekostnadsbidrag*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:97,

11. beträffande *genomförande*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:97,

12. beträffande *garantiresurs*
att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:97 och motion 1985/86:449 yrkande 2 a som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

13. beträffande *uppföljning av reformen*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

14. beträffande *uppdragsutbildning*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:97,

15. beträffande *följdändringar för korrespondensundervisning på gymnasial nivå och för riksinternatskolor och vissa andra fristående skolor*
att riksdagen godkänner vad som har förordats i proposition 1985/86:97,

16. beträffande *lokalisering av vissa utbildningar, m.m.*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub225.

Stockholm den 22 maj 1986

På utbildningsutskottets vägnar

Georg Andersson

Närvarande: Georg Andersson (s), Pär Granstedt (c), Lars Gustafsson (s), Per Unckel (m), Helge Hagberg (s), Ylva Annerstedt (fp), Lars Svensson (s), Ingvar Johnsson (s), Barbro Nilsson (s), Göran Allmér (m), Larz Johansson (c), Björn Samuelson (vpk), Marita Bengtsson (s), Birger Hagård (m) och Lennart Alsén (fp).

Reservationer

1. Avslag på proposition 1985/86:97 (mom. 1)

Pär Granstedt (c), Ylva Annerstedt (fp), Larz Johansson (c) och Lennart Alsén (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "Utskottet, som" och på s. 7 slutar "och 1985/86:452" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till vad i motionerna 1985/86:449 och 1985/86:451 har anförts om att den av regeringen föreslagna ändringen av systemet för beräkning av statsbidraget till kommunerna för lärarlöner i gymnasieskolan inte bör genomföras. Motionärerna redovisar sin positiva inställning till en förenkling av statsbidragsgivningen men anser inte att det föreliggande förslaget tillfredsställer detta krav. Man hänvisar också till det reformarbete som pågår i gymnasieskolan och som kan komma att få betydelse för statsbidragsgivningens utformning. I motionerna hänvisas också till att de samlade ekonomiska konsekvenserna för skolhuvudmännen är oklara.

Utskottet anser därför att riksdagen av regeringen bör begära ett nytt förslag. Detta bör läggas fram, när klarhet nåtts om gymnasieskolans framtida utformning, vilket bl.a. innebär att ställningstaganden bör ha gjorts till ÖGY:s förslag, vilka för närvarande remissbehandlas. Som riktlinjer för utarbetande av ett nytt förslag bör gälla att ett nytt statsbidragssystem bör vara enkelt och att det föreligger full kännedom om de ekonomiska konsekvenserna för alla kommuner. Vid beredningen av förslaget bör de förslag och synpunkter beaktas som kan komma fram ur det plane-

rade arbetet med översyn av statens förhållande till kommunerna beträffande skolan (''styrfrågorna''). Vidare bör i enlighet med motionerna det nuvarande systemet med timreduktioner avvecklas. Möjlighet bör inte ges för kommunerna att besluta att ta in flera än 30 resp. 16 elever i klass eller grupp.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:449 yrkande 1 och 1985/86:451 yrkande 1 samt med anledning av motionerna 1985/86:450 och 1985/86:452 avslår propositionen. Därjämte bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet har anfört om ett nytt förslag om statsbidrag till lärarlöner i gymnasieskolan.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *avslag på proposition 1985/86:97*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:449 yrkande 1 och 1985/86:451 yrkande 1 och med anledning av motionerna 1985/86:450 och 1985/86:452 *dels* avslår regeringens förslag om statsbidrag till lärarlöner i gymnasieskolan, *dels* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört om ett nytt förslag om statsbidrag till lärarlöner i gymnasieskolan.

2. Avslag på proposition 1985/86:97 (mom. 1)

Per Unckel, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar ''Utskottet, som'' och på s. 7 slutar ''och 1985/86:452'' bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till vad i motion 1985/86:452 har anförts om skäl för riksdagen att inte biträda det av regeringen framlagda förslaget om ändring i systemet för beräkning av statsbidraget till kommunerna för lärarlöner i gymnasieskolan. Utskottet fäster härvid särskilt avseende vid vad motionärerna framhåller beträffande statsbidragsgivningen till kommunerna i stort. Skulle överväganden härom leda till att merparten av statens bidrag till kommunerna föreslås bli sammanförda till ett enda bidrag i anslutning till skatteutjämningssystemet framstår ett schablonisерat bidrag till lärarlönerna i gymnasieskolan av det slag som regeringen nu föreslår såsom inaktuellt. Vidare bör statens styrning i framtiden av utbildningsväsendet – vilken, såsom framhålls i motionen, är traditionellt stark – bli föremål för ytterligare överväganden före eventuella förändringar i statsbidragssystemet. Även om utskottet ser vissa fördelar i en utveckling av statsbidragsgivningen i den riktning som regeringen eftersträvar, vill utskottet ifrågasätta det lämpliga i att nu göra om reglerna för statsbidragen till just lärarlönerna, medan andra mer speciella statsbidrag till skolan inte behandlas. Utskottet vill även i likhet med motionärerna peka på de risker för en försvagning av den professionella skolpersonalens inflytande som ligger i den tyngdpunktsförskjutning från skolenheten till skolstyrelsen som förslaget i propositionen innebär.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen med

bifall till motionerna 1985/86:451 yrkande 1 och 1985/86:452 samt med anledning av motionerna 1985/86:449 yrkande 1 och 1985/86:450 avslår propositionen.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *avslag på proposition 1985/86:97*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:451 yrkande 1 och 1985/86:452 samt med anledning av motionerna 1985/86:449 yrkande 1 och 1985/86:450 avslår förslaget om statsbidrag till lärarlöner i gymnasieskolan,

Särskilt yttrande

Per Unckel, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anför:

Moderata samlingspartiet har med den motivering som framgår av reservation 2 yrkat avslag på proposition 1985/86:97. Då det vid utskottsbehandlingen framkommit att majoritet för detta yrkande inte stått att vinna i utskottet, har vi inte medverkat i de övriga moment som betänkandet omfattar.

Beträffande det nuvarande systemet med timreduktioner i förhållande till timplanernas timtal vill vi hänvisa till vad som anförts i reservation 28 fogad till utbildningsutskottets betänkande 1985/86:16 om anslag till gymnasieskolor, m.m.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1986